

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 2 (9)

Ужгород
2014

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY «UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»
INSTITUTE OF EUROPEAN INTEGRATION STUDIES**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Edition 2 (9)

Uzhhorod
2014

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова:

Смолянка В.І. ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Члени ради:

Луговий В.І. перший віце-президент Національної академії педагогічних наук,
доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Лендєл М.О. проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор політичних наук, доцент (м. Ужгород, Україна)

Студеняк І.П. проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор фізико-математичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Бобко А. ректор Університету у м. Жешув,
доктор гуманітарних наук, професор (Польща)

Сільваші З-Й. ректор Університету у м. Дебрецен,
доктор медичних наук, Ph.D, професор (Угорщина)

Чижмар А. ректор Технічного Університету у м. Кошице,
доктор наук, Ph.D, професор (Словацька Республіка)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова:

Артёмов І.В. директор НН Інституту євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат історичних наук, доцент

Відповідальний редактор:

Кляп М.І. заступник директора ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат педагогічних наук, доцент

Члени редколегії:

Росул В.В. завідувач кафедри педагогіки та психології ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат педагогічних наук, професор

Моца А.А. спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат юридичних наук

Середа Л.І. провідний спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень
Бродич А.І. начальник редакційно-видавничого відділу ДВНЗ «УжНУ»

*Рекомендовано до друку науковою радою НН Інституту євроінтеграційних досліджень
(протокол № 9 від 19.12.2014 р.)*

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД
ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО
НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»**

Фейса С.В.,

кандидат медичних наук, доцент

Фейса І.І.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

The experience of implementation of distance learning technologies in the postgraduate education of laboratory-doctor at the Department of Therapy and Family Medicine Faculty of Continuing Education in Uzhgorod National University is described in the article. The materials of educational environment MOODLE occupy the special place in education of laboratory professionals during pre-cycle, that allows to adapt the educational process to the needs of everyone. This experience shows that medical education should be based on modern technologies of high professional informative, interactive learning, cognitive and adaptive vector character.

Keywords: *innovative technology, remote technology, MOODLE, adaptive learning model, IT expertise, postgraduate education, clinical laboratory diagnostics.*

Вступ. Концепція сучасної освіти, в тому числі медичної, призначена змінити «освіту на все життя» на «освіту протягом життя». Безперервна освіта медичних фахівців – це потреба сьогодення, яка зумовлена стрімким розвитком новітніх технологій в світовій медицині, досягненнями науки і техніки, що впроваджуються в діагностичний процес, та можливостями телекомунікаційних технологій, які дозволяють зацікавленим фахівцям вчасно отримувати найновішу інформацію щодо своєї професійної галузі. У зв'язку з цим технологія післядипломної освіти лікарів зазнає суттєвих змін, пов'язаних із впровадженням новітніх технологій у педагогічний процес: поширенням електронних підручників та посібників, впровадженням віртуальних тренажерів, в тому числі й тестових, індивідуалізованих форм навчання із застосуванням Інтернету.

Мета роботи – проаналізувати досвід застосування інноваційних технологій в навчанні лікарів на кафедрі терапії та сімейної

медицини УжНУ, а також впровадження навчального середовища «MOODLE» в післядипломну освіту спеціалістів лабораторної справи на передатестаційному циклі з фаху «Клінічна лабораторна діагностика», що організовано на факультеті післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Матеріали та методи дослідження. Для навчання слухачів курсів нами використовувалися матеріали лекцій та семінарів у вигляді презентацій, а також тестові тематичні тренажери – складові частини дистанційного веб-ресурсу «ПАЦ «Клінічна лабораторна діагностика»», розробленого нами за допомоги навчального середовища MOODLE. Для дослідження ефективності впровадження дистанційних технологій в післядипломну освіту лікарів-лаборантів нами проводилося анкетування учасників експерименту.

Результати та їх обговорення. Історія впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес на факультеті післядипломної освіти УжНУ розпочалася давно і сягає часу заснування самого факультету. Початковим етапом було застосування на практиці ліцензованого МОЗ України пакету програм комп'ютерного тестування лікарів-спеціалістів, потім – використання мультимедійних презентацій до кожної лекції, інтерактивних тестувань-опитувань, анкетувань. З впровадженням Інтернет-мережі почалося активне використання професійних веб-ресурсів та веб-середовищ для навчання. Наступною технологією роботи з лікарями був інтерактивний трансфер знань до зовнішньої віддаленої аудиторії слухачів, об'єднаної з аудиторією викладачів за допомоги сучасних телекомунікаційних Інтернет-технологій. Так організувалися телеконференції та телеконсультації. У режимі реального часу відбувалась трансляція мультимедійної презентації лекційного матеріалу, лектор відповідав на нез'ясовані питання лікарів, а слухачі мали можливість обговорення в режимі on-line проблемних питань і проведення дискусій, отримували матеріали для інтерактивного читання та тестування. За цим же принципом двостороннього, а згодом і багатостороннього он-лайн зв'язку організувалися і телеконсультації пацієнтів, які перебували віддалено від лікаря-викладача. В режимі телемосту відбувалися медичні консиліуми, що було реальним втіленням в життя матеріалів навчальних семінарів-дискусій. Це був етап впровадження телемедицини в УжНУ.

Інновації у післядипломній освіті передбачають впровадження у процес підвищення кваліфікації слухачів насамперед компетент-

нісного навчання. Тому на подальшому етапі удосконалення дистанційних методів нами використовувалися навчальні відеофільми – короткометражні самостійно відзняті та змонтовані сюжети, що відображали окремі методики обстеження пацієнтів: глюкозиметрія, отоскопія, офтальмоскопія, пальпація та перкусія печінки та ін. Також використовувалися відеосюжети цікавих клінічних випадків – ситуацій з власної практики або практики лікарів-курсантів, та сюжетів з вільно доступних Інтернет-ресурсів. Відеодемонстрації різних клінічних ситуацій допомагають розв’язувати переважно питання диференційної діагностики, формулювати діагнози, визначати обсяг обстеження, трактувати результати дослідження, призначати лікування. Кожен відеосюжет у нашій роботі був зорієнтований на специфіку професійної діяльності та потреби реальної практики лікарів, тема сюжету – відповідно до запланованої тематики семінарського заняття. До кожного заняття розроблялися тестові запитання, відповіді на які обговорювалися. Таким чином, відбулась трансформація дистанційної лекції в дистанційну співбесіду та навчально-консультаційне заняття слухачів із професорсько-викладацьким складом кафедри.

Наступним кроком удосконалення навчального процесу на етапі післядипломної освіти вважаємо впровадження дистанційної освіти, а саме – інтерактивних навчальних курсів, розроблених на базі платформи дистанційного навчання MOODLE. При вмілому творчому використанні можливостей цієї навчальної платформи, зокрема поєднанні вивчення слухачами інформаційно-наочних блоків, розв’язування тестових завдань різного типу та різної складності, індивідуальних консультацій із викладачами, спілкуванні в синхронному та асинхронному режимах, усі названі переваги надають дистанційному навчанню когнітивних рис. У світлі розвитку сучасних технологій ми можемо досягти вищої інтерактивності в дистанційних курсах при безперервній післядипломній освіті, ніж при очних аудиторних заняттях. Безперервна післядипломна освіта повинна бути направлена на підвищення компетенції практикуючого лікаря (клінічних практичних навиків і теоретичних знань), а також на поліпшення організації праці, комунікативних навиків, медичної етики, якості викладання, наукових досліджень і методів адміністрування. Освітня діяльність у цій системі включає обов’язковий компонент — підготовку за затвердженими програмами і самостійну наукову і практичну діяльність із професійного вдосконалення, що оцінюється відповідно до вимог нормативних

документів. При системі дистанційного навчання час, витрачений на підготовку, може бути вибраний слухачем самостійно і в будь-якому місці, де є доступ до мережі Інтернет. По кожному курсу або блоку курсів із слухачами проводиться інтернетконсультація для відповідей на запитання. Навчання здійснюється за допомоги створених дистанційних курсів з окремих дисциплін.

Процес створення дистанційного курсу є складним і відповідальним. Його розробникам потрібні не тільки сучасні знання із дисципліни, але й навички використання методик її викладання та володіння основами комп'ютерних технологій та інфографіки. Тому розробка і практичне впровадження дистанційних курсів повинні бути роботою не одного-двох викладачів певної дисципліни, а цілих творчих колективів. Колективний підхід забезпечить високу навчальну ефективність дистанційного курсу для слухачів.

Досвід впровадження в практику навчального середовища MOODLE розпочався на кафедрі терапії та сімейної медицини УжНУ з розробки інтерактивного електронного курсу «Клінічна лабораторна діагностика» для спеціалістів лабораторної справи, що навчалися на передатестаційному циклі з даної спеціальності.

Специфіка післядипломної освіти вказаної категорії фахівців полягає в тому, що спеціальність можуть опанувати не тільки випускники вищих медичних навчальних закладів, а й особи, що мають вищу немедичну освіту (біологи, хіміки та ін.). Для того, щоб отримати кваліфікацію спеціаліста з лабораторної діагностики, необхідно пройти навчання на 5-місячних курсах спеціалізації з даного фаху. Після отримання сертифікату спеціаліста з лабораторної діагностики фахівці з базовою немедичною освітою проходять курси підвищення кваліфікації та атестуються на отримання категорії так само, як і спеціалісти, що мають базову вищу медичну освіту. Післядипломна освіта спеціаліста з лабораторної діагностики включає навчання на передатестаційних циклах (ПАЦ), курсах тематичного удосконалення (ТУ) та атестацію на присвоєння /підтвердження освітньо-кваліфікаційної категорії (другої, першої, вищої) після проходження ПАЦ.

Більшість медичних закладів нашої області мають невеликі за штатом клініко-діагностичні лабораторії, часто лабораторія складається з 2-3 сертифікованих спеціалістів, а подекуди – й з одного, який є апіорі завідувачем лабораторії. Якщо з такої невеличкої лабораторії відрядити на 1-місячний ПАЦ лікаря-лаборанта, то робота всього медичного закладу паралізується. Тому багато спеці-

алістів-лаборантів протягом тривалого часу не мали можливості підвищити свою кваліфікацію на курсах, відповідно не атестувалися на присвоєння певних категорій. Це негативно впливало на розвиток не тільки лабораторної служби в Закарпатській області, а й на медичну галузь нашого регіону загалом, оскільки в кожній лікарні лабораторія є основою діагностики, а, як відомо, правильна діагностика – запорука ефективного лікування.

Запровадження післядипломної підготовки лікарів-лаборантів в Ужгородському національному університеті сприяло підвищенню рівня їх професійної підготовки та осучасненню роботи лабораторій області. Усвідомлюючи важливість курсової підготовки лікарів-лаборантів, нами було розроблено методичне забезпечення всіх занять передатестаційного циклу, згідно з типовою програмою ПАЦ з «Клінічної лабораторної діагностики», затвердженою МОЗ України. За допомоги віртуального навчального середовища MOODLE був створений курс «ПАЦ «Клінічна лабораторна діагностика». Структура курсу передбачала поділ його на дні (всього 22 дні), згідно з програмою. Кожен день курсу містив інформацію по темам, які були затверджені розкладом, враховуючи вид занять (лекції, семінари, практичні заняття). Слухачі ПАЦ реєструвалися адміністратором системи на електронний дистанційний курс, отримували свої логін та пароль входу на сайт. Таким чином кожен слухач ПАЦ мав доступ до матеріалів, використовуваних у навчальному процесі. Для кожної лекції та семінару розроблялися мультимедійні презентації за темою. Крім того, семінар передбачав зворотний зв'язок з слухачем циклу, який проводився як синхронно, так і асинхронно. Для контролю якості засвоєння матеріалу кожному зареєстрованому учаснику пропонувалися тестові завдання – щоденно 24 питання, ціна кожного з них – 0,5 бала (із розрахунку, що максимальна оцінка за день – 12 балів або 100%). В кінці курсу містився підсумковий тестовий блок із 100 питань, які пропонувалися учаснику тестування із загального банку питань, що містив понад 1000 тестів. Для полегшення засвоєння матеріалу курсантам надавалася можливість ознайомитися з переліком питань, що виносилися на усний іспит, переліком практичних навичок, необхідних для засвоєння на курсах, освітньо-кваліфікаційною характеристикою категорій спеціалістів, списком рекомендованої літератури. Матеріали курсу містили також гіперпосилання на зовнішні веб-ресурси, електронні посібники, підручники, атласи, які були вільно доступними в Інтернет-просторі.

Робота в середовищі MOODLE побудована так, що оцінки, здобуті кожним із учасників при тестовому контролі, автоматично фіксуються. Викладач має можливість ознайомитися з результатами тестувань в розділі «Журнал оцінок», причому використання фільтрів дозволяє зробити вибірку в розрізі окремих користувачів, окремих тем, окремих питань, оцінити, скільки часу затрачено курсантом на тести та скільки спроб зроблено ним. В кінці курсу можна отримати детальний звіт по кожному користувачу. Для візуалізації отриманих результатів система дає можливість будувати графіки, діаграми та роздруковувати їх.

Використання перерахованих можливостей віртуального середовища має суттєві плюси як для курсантів, так і для викладачів. Лікарі-студенти курсу мають можливість не витратити час на пошуки навчальних джерел та ресурсів, а використовувати вже зібрані та систематизовані й опрацьовані викладачем матеріали, перевіряючи якість засвоєння їх тестами. Крім того, можна ознайомитися з матеріалом, який буде представлений викладачем в наступні дні, таким чином використати зекономлений час на аудиторне обговорення цього матеріалу. Суттєві переваги має і викладач: взявши до уваги ступінь засвоєння студентом того чи іншого матеріалу, можна приділити більше уваги тим темам, які засвоїлися гірше. Залежно від базової підготовки та рівня поточної зайнятості, кожен з учасників може обирати зручний для себе темп засвоєння матеріалу та час навчання.

Описаний електронний курс вперше був застосований на кафедрі терапії та сімейної медицини восени 2011 року. Аналізуючи «Журнал оцінок», ми прийшли до висновків, що більшість учасників курсу добре засвоїли його матеріали. Загальна оцінка за курс була такою: 4 курсанти (із 18) засвоїли курс на 95-100%, 8 – на 90-95%, 2 – на 80-85%, 3 – на 75-80%, і лише 1 курсант потрапив до категорії 65-70%. В розрізі окремих модулів: найвищою була ефективність засвоєння матеріалу з модулю «Гематологічні методи дослідження» – 90-100%. Добре засвоювалися матеріали модулів «Загальноклінічні методи дослідження» та «Цитологічні методи дослідження» – 80-90%. Поганим був результат засвоєння матеріалу з модулю «Гемостаз» – оцінки за цією темою вкладалися в інтервал 60-70%. Також вразили результати за окремими темами: «Загальні питання гематології» – 100% по курсу (максимум), «Контроль якості лабораторних досліджень» – середня оцінка по курсу 56,67% (мінімум).

Ми спробували проаналізувати отримані результати успішності і прийшли до висновків, що низька ефективність засвоєння деяких тем зумовлена, в основному, браком часу, оскільки тієї кількості годин, яка виділена програмою МОЗ на засвоєння цих тем, вочевидь, недостатньо. Крім того, на результат вплинув і базовий рівень знань з «важких» тем. Взявши до уваги результати засвоєння матеріалу запропонованого курсу, ми спробували оптимізувати його. Для цього ми додали більше інформації та інтерактиву до «важких» тем. Крім того, за матеріалами модулю «Гемостаз» було розроблено окремий 2-тижневий курс тематичного удосконалення (ТУ) для лікарів-лаборантів. ТУ на дану тему проводилося двічі – восени 2013 та 2014 років. Порівнюючи результати успішності по цим курсам, ми дійшли висновку, що такий метод оптимізації, як розробка окремих детальних курсів, дійсно дає можливість підвищити ефективність засвоєння матеріалу, сприяючи успішному навчанню лікарів.

В кінці кожного ПАЦ працівниками кафедри терапії та сімейної медицини проводилося анонімне анкетування лікарів-курсантів, в якому їх просили оцінити роботу викладачів курсу (за окремими показниками), вказати, які розділи сподобалися, а які – ні, а також дати свої пропозиції та рекомендації щодо поліпшення роботи викладачів. Слід вказати, що якщо 3 роки тому дистанційні технології навчання викликали у курсантів інтерес своєю новизною, самим фактом існування можливості вчитися по Інтернету, то зараз вже переважає інтерес не до факту новизни, а до змісту та якості «наповнення» курсу. Досвід впровадження дистанційного курсу із спеціальності «Клінічна лабораторна діагностика» з використанням навчальної платформи MOODLE свідчить про значну зацікавленість, особливо серед молоді, для яких процес роботи на персональному комп'ютері, ноутбуку, нетбуку, планшеті чи будь-якому іншому гаджеті в Internet-мережі є буденним заняттям. Зацікавленість відзначили й у лікарів зі значним стажем, які активно залучаються до сучасних комп'ютерних інформаційних телекомунікаційних систем. Кожен з учасників дистанційного навчання знаходить для себе переваги. Серед недоліків вказують лише на неможливість ідентифікації учасника в режимі асинхронного навчання.

Аналізуючи описаний досвід впровадження дистанційних технологій, в тому числі об'єктно-орієнтованого навчання (MOODLE), в післядипломну медичну освіту, ми прийшли до висновків, що реалізація інноваційного підходу в особистісно-орієнтованому навчанні вимагає досить великих зусиль з боку як викладача, так і лікаря, який навчається. Недостатньо надати лікарю, що навчається, набір

матеріалів для самостійної підготовки, необхідний постійний контакт з викладачем/куратором, завданням якого є не стільки контроль за виконанням завдань, скільки консультація і підтримка мотивації лікаря, який навчається. Таким чином, процес навчання трансформується з монологу викладача і вивчення набору навчальних матеріалів у постійний діалог між викладачем і лікарем, який навчається, перенесений з навчальної аудиторії в умови, комфортніші для лікаря з точки зору часу і місця реалізації процесу здобуття знань.

Реалізація сучасних методів дистанційного навчання, що вимагають постійного контакту з викладачем, обов'язковою умовою для учасників робить наявність комп'ютерного обладнання та виходу в Інтернет, що не завжди вирішується. З огляду на швидке поширення комп'ютерних технологій, цю перешкоду можна вважати тимчасовою. Серйозніші побоювання викликає неготовність дипломованих лікарів до самостійної роботи, а значить – відсутність готовності до найбільш ефективної форми навчання. Вирішення цієї проблеми можливе лише при зміні викладання на післядипломному рівні в цілому.

Відхід від класичного викладання «з трибуни» і впровадження інтерактивних методів навчання, що активно залучають слухачів до процесу здобуття знань, можуть сприяти формуванню потреби в самостійній роботі за рамками часу, відведеного на очну частину навчання. Крім того, необхідно впроваджувати ідеологію самонавчання з використанням різних його форм – від участі в наукових конференціях до написання і публікації наукових статей. Такий творчий підхід до реалізації безперервної післядипломної освіти став нормою для наших колег у країнах Євросоюзу.

Проте існує кілька причин, чому дистанційне навчання сприймається слухачами без ентузіазму. Вважаємо за необхідне навести ці причини в своїх висновках та подати можливі шляхи вирішення цих проблем.

Висновки

1. Дистанційне особистісно-орієнтоване навчання сприймається лікарями як складне з низки причин – від поганого володіння комп'ютерною технікою до небажання працювати самостійно. Очне навчання, що засноване на лекціях і зазвичай завершується заліком або іспитом із мінімальною ймовірністю провалу, не висуває великих вимог до тих, хто вчиться. На противагу цьому, дистанційне навчання вимагає самоосвіти, і простої присутності на заняттях вже недостатньо. Відповідно, якщо очне навчання почне рухатися в бік інтерактивності і більшої вимогливості, популярність дистанційної освіти також почне зростати.

2. Слухачі мають недовіру до електронних засобів комунікації. Останнє пов'язане з припущенням про те, що в Інтернеті може публікуватися кожен бажаючий, а навчальні установи знаходяться під суворим контролем і пропонують найбільш якісну освіту. Таким чином, офіційний сайт кафедри зобов'язаний здолати стереотип, що склався, оскільки за розміщені на сайті матеріали колектив кафедри та методична комісія несуть відповідальність.

3. У слухачів існує страх перед технічними засобами навчання. Для усунення його необхідно проводити курси комп'ютерної грамотності, сприяти впровадженню інноваційних технологій на робочому місці.

Дистанційне безперервне післядипломне навчання лікарів повинно бути особистісно-орієнтованим, базуватися на сучасних технологіях високої професійної інформативності, інтерактивності, мати когнітивний вектор. Опанування сучасної методології викладання професійних знань є невід'ємним компонентом професійно-педагогічної культури викладача вищої медичної школи.

Список використаних джерел

1. Вороненко Ю.В. Современная философия трансфера знаний в последипломном медицинском образовании / Ю.В. Вороненко, О.П. Минцер, Д.Д. Иванов // Новости медицины и фармации. – 2012. – № 20/22. – С.7.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні: постанова МОН України від 20.12.2000. – Режим доступу: www.osvita.org.ua.
3. Мінцер О.П. Безперервний медичний професійний розвиток – нові стратегії передавання знань / О.П. Мінцер, О.В. Голяновський, С.В.Денисенко // Мед. освіта : наук.-практ.журн. – 2012. – № 2. – С. 55–56.
4. Про атестацію професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 588 від 12.08.2009 Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20090812_588.html
5. Про затвердження змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 484 від 07.07.2009 Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20090707_484.html
6. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013.– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-137>.Режим доступу: http://youtu.be/Xy_JtjEETXw

ЗМІСТ

Смоланка В.І. Передмова.....	5
Бобринська В.І. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ШВЕЙЦАРІЇ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	7
Дорошко М.С. ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ.....	18
Коваль Г.М., Карбованець О.І., Куруц Н.В., Гасинець Я.С., Демчинська М.І. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	25
Козловський Ю.М., Козловська І.М. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАТЬ ЯК ДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА ЕДУКАЦІЙНОЇ ІНТЕГРОЛОГІЇ.....	35
Марусинець М.М. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ У ПЕДАГОГІЧНІ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....	45
Матвієнко О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ.....	53
Павко А.І., Курило Л.Ф. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В.О.СУХОМЛІНСЬКОГО.....	62
Староста В.І. ТЕСТУВАННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	81
Химинець В.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	90
Химинець В.В., Опачко М.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	101

Daniela Palašáková INNOVATION OF THE METHODS OF HIGHER EDUCATION THROUGH ICT.....	114
Артёмов І.В. ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ	122
Андрейко В.І., Свєженцева О.І. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	130
Білак Ю.Ю., Попадич О.О. ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФОРМАТИКИ СТУДЕНТАМИ НЕТЕХНІЧНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ У ВИЩАХ ІІІ – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ.....	140
Борисенко Л.Л. ВІПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ: З ДОСВІДУ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА	149
Дуло О.А., Мелега К.П., Фотул Ю.В. СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ГАЛУЗІ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ’Я ЛЮДИНИ”	159
Зарічанський О.А. ФОРМИРОВАНИЕ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ ПРИ ПОМОЩИ СОЦИАЛЬНЫХ СОСТАВЛЯЮЩИХ.....	167
Зарічанська Н.В. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	174
Каплінський В.В. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ...	182
Кляп М.І., Лавер О.Г., Кляп М.П. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	189
Кобаль В.І., Мовчан К.М. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....	201

Колесник П.О., Бондарь Я.В., Сіра А.Ю. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНКЕТИ SARAT ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ АТОПІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	209
Колесник П.О., Кедик А.В., Шушман І.В. НАУКОВО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ – ІННОВАЦІЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ.....	216
Корчевський Д.О. ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ.....	224
Локшин В.С. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	233
Лях І.М., Кляп М.М. НОВІ ПІДХОДИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В СВІТЛІ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	248
Мамчур О.І., Ванда І.В., Котик Л.І. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАТЬ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	254
Моца А.А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ.....	267
Набок М.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У СФЕРІ ОСВІТИ	275
Розлуцька Г.М. НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ УСЬОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	284
Сойма С.Ю. ОСНОВНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	291
Фейса С.В., Фейса І.І. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА».....	298

Шаркань В.В. ПРОЕКТ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.....	307
Шумицька Г.В., Путрашик В.І. САЙТ МЕДІАЦЕНТРУ УЖНУ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ КОНТИНУУМ	315
Вархолик Г.В. ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ	324
Волошенко С.С., Стріщак Н.Р. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	332
Дацків І.Є. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ЯК ФАКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	337
Zaliesova Irina TRAINING OF FUTURE TEACHERS TO THE FORMATION OF INTER-ETHNIC TOLERANCE AMONG STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS	343
Ключкович Т.В. ПРАВОВІ ОСНОВИ АДАПТУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СЛОВАЧЧИНИ ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	348
Куев Давід Луїс Сократес ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНОСТІ РЕФЛЕКСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ	354
Марценюк М.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ОСОБИСТІСНОЇ ГОТОВНОСТІ ПСИХОЛОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	366
Ясиновська О.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ	383

Наукове видання

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Випуск 2(9)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ №20546-10346Пр, видане Міністерством юстиції України 15.01.2014 р.*

Коректура Т.М.Алексєєва, Л.І.Середа
Технічна редакція О.І.Гурчумелія
Комп'ютерна верстка та обкладинка А.І.Бродич

Підписано до друку 19.12.2014 р.
Формат 60x84/16
Тираж 300

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі видавництва УжНУ «Говерла»:
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89 А,
тел./факс (03122) 66-20-51, dep-editors@uzhnu.edu.ua

Віддруковано ПП «АУТДОР - ШАРК»
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1.
тел.: 3-51-25, e-mail: office@shark.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т № 40 від 29 жовтня 2012 року

М-72

Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць /ред. кол. І.В.Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400 с.

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

ISSN 2218-5348

УДК 001:378